

คำถามพร้อมธงคำตอบวิชากฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่งฯ การสอบความรู้ชั้นเนติบัณฑิต สมัยที่ ๕๓ ปีการศึกษา ๒๕๔๓

ข้อ ๑. คำถาม นายอุทัยมีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดลำปาง นายอุตรมีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดลำพูน เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๓ นายอุทัยและนายอุตรเดินทางไปเที่ยวประเทศสหรัฐอเมริกา ขณะที่ทั้งสองคนอยู่บนเครื่องบินของบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งจอดอยู่ที่ท่าอากาศยานเชียงใหม่ นายอุตรได้ทำสัญญากู้เงินนายอุทัย ๕๐๐,๐๐๐ บาท จะชำระคืนเมื่อเดินทางกลับประเทศไทยแล้ว ขากลับระหว่างเครื่องบินของบริษัทดังกล่าวจอดอยู่ที่เมืองลอสแอนเจลิส ประเทศสหรัฐอเมริกา นายอุตรและนายจอห์นคนสัญชาติอังกฤษทะเลาะกันบนเครื่องบิน นายอุตรได้ทำร้ายนายจอห์นเป็นเหตุให้นายจอห์นได้รับบาดเจ็บ ค่ารักษาพยาบาล เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท เมื่อกลับถึงประเทศไทย นายอุตรไม่ชำระเงินกู้คืนแก่นายอุทัย และไม่ชำระค่ารักษาพยาบาลแก่นายจอห์น เมื่อถูกทวงถามก็เพิกเฉย

ดังนี้ ให้วินิจฉัยว่า นายอุทัยจะฟ้องเรียกหนี้เงินกู้ และนายจอห์นจะฟ้องเรียกหนี้ค่ารักษาพยาบาลจากนายอุตรที่ศาลใดได้บ้าง

ธงคำตอบ กรณีที่นายอุทัยฟ้องเรียกหนี้เงินกู้ แม้สัญญากู้เงินจะทำกันบนเครื่องบินของบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นอากาศยานไทย แต่ขณะทำสัญญากู้เงินนั้น อากาศยานไทยดังกล่าวจอดอยู่ที่ท่าอากาศยานเชียงใหม่ มูลคดีไม่ได้เกิดขึ้นในอากาศยานไทยที่อยู่นอกราชอาณาจักร จึงไม่ต้องด้วยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓ (๑) นายอุทัยมีสิทธิที่จะฟ้องเรียกหนี้เงินกู้คืนจากนายอุตรตามหลักทั่วไปซึ่งบัญญัติไว้

ในมาตรา ๔ (๑) ว่า คำฟ้อง ให้เสนอต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาล ดังนั้น นายอุทัยสามารถฟ้องนายอุครได้ที่ ศาลจังหวัดลำพูนซึ่งเป็นศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือต่อศาลจังหวัด เชียงใหม่ซึ่งเป็นศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาล

กรณีที่นายจอห์นฟ้องเรียกค่ารักษาพยาบาล เมื่อนายอุครทำร้ายนาย จอห์น บนอากาศยานไทยซึ่งจอดอยู่ที่เมืองลอสแอนเจลิส ประเทศสหรัฐอเมริกา นอกราชอาณาจักรไทย เหตุแห่งการฟ้องร้องหรือมูลคดีจึงเกิดขึ้นในอากาศยานไทย ที่อยู่นอกราชอาณาจักร นายจอห์นจึงสามารถฟ้องนายอุครได้ที่ศาลแพ่ง ซึ่งเป็น ศาลที่มีเขตอำนาจ ตามมาตรา ๓ (๑) หนึ่ง บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติ ให้สิทธิคู่ความในการเสนอคดี โจทก์จึงฟ้องคดีต่อศาลอื่นได้ด้วย ดังนั้น นายจอห์น สามารถฟ้องนายอุครที่ศาลจังหวัดลำพูนซึ่งเป็นศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ใน เขตศาลตาม มาตรา ๔ (๑) ได้อีกแห่งหนึ่ง

ข้อ ๒. คำถาม โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากที่ดินตามหนังสือ รับรองการทำประโยชน์โดยอ้างว่าจำเลยบุกรุกเข้าไปยึดถือโดยมิชอบด้วย กฎหมาย จำเลยให้การต่อสู้ว่าที่ดินพิพาทไม่ใช่ของโจทก์ แต่เป็นของจำเลยซึ่ง ได้รับการยกให้จากมารดา ขอให้ยกฟ้อง ผู้ร้องสอดยื่นคำร้องขอว่า ผู้ร้องสอด เป็นเจ้าของที่ดินพิพาท โดยซื้อมาจากจำเลยและเข้าครอบครองตลอดมาที่ดิน พิพาทไม่ใช่ของโจทก์และจำเลย ศาลชั้นต้นอนุญาตให้ผู้ร้องสอดเข้าเป็นคู่ความ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๗ (๑) เมื่อศาลชั้นต้น พิเคราะห์คดีเสร็จแล้วเห็นว่า ที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์ ไม่ใช่ของจำเลยและ ผู้ร้องสอดจึงพิพากษาขับไล่จำเลยและผู้ร้องสอดออกจากที่ดินพิพาทและ ยกคำร้องสอด ผู้ร้องสอดอุทธรณ์ว่าโจทก์ไม่ได้ฟ้องผู้ร้องสอดเป็นจำเลยด้วย การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาขับไล่ผู้ร้องสอดเป็นการพิพากษานอกฟ้อง และเกิน คำขอ

ดังนี้ ให้นิพนธ์ว่า อุทธรณ์ของผู้ร้องสอดฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ การที่ผู้ร้องสอดยื่นคำร้องขอเข้ามาในคดีที่โจทก์ฟ้องขับไล่ จำเลย โดยอ้างว่าเป็นเจ้าของที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เป็นการขอเข้ามาเป็นคู่ความเพื่อยังให้ได้รับความรับรอง ค้ำครอง หรือบังคับตามสิทธิของตนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๗ (๑) ผู้ร้องสอดจึงมีสิทธิเสมือนหนึ่งว่าตนได้ฟ้องหรือถูกฟ้องเป็นคดีเรื่องใหม่ ตามมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง เมื่อศาลชั้นต้นพิจารณาคดีเสร็จแล้วฟังข้อเท็จจริงว่าที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์ แม้โจทก์จะมีได้ฟ้องผู้ร้องสอดก็ตาม แต่โจทก์ได้มีคำขอให้ขับไล่ จำเลยแล้ว ศาลชั้นต้นย่อมมีอำนาจพิพากษาขับไล่ผู้ร้องสอดได้ โดยถือเสมือนว่าผู้ร้องสอดถูกฟ้องเป็นจำเลยด้วย การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาขับไล่ผู้ร้องสอด จึงไม่เป็นการพิพากษานอกฟ้องและเกินคำขอตามมาตรา ๑๔๒ อุทธรณ์ของผู้ร้องสอดฟังไม่ขึ้น (เทียบคำพิพากษากฎีกาที่ ๗๐๙๑/๒๕๔๒)

ข้อ ๓. คำถาม คดีแพ่งเรื่องหนึ่ง จำเลยขาดนัดพิจารณา ศาลพิจารณา และชี้ขาดตัดสินคดีไปฝ่ายเดียว โดยพิพากษาให้จำเลยแพ้คดี จำเลยยื่นคำขอให้พิจารณาคดีใหม่อ้างว่ามีได้จงใจขาดนัด ศาลพิจารณาแล้วอนุญาตให้พิจารณาคดีใหม่ถึงวันนัดสืบพยาน จำเลยขาดนัดพิจารณาอีก ศาลสืบพยานโจทก์ไปฝ่ายเดียวในระหว่างสืบพยานโจทก์ จำเลยมาศาลและแจ้งต่อศาลในโอกาสแรกว่าตนประสงค์จะดำเนินคดี ขอให้พิจารณาคดีใหม่ อ้างว่าไม่ได้จงใจขาดนัด

ดังนี้ ให้วินิจฉัยว่า ศาลจะมีคำสั่งให้พิจารณาคดีใหม่ได้หรือไม่

ธงคำตอบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐๖ วรรคสาม บัญญัติให้สิทธิแก่คู่ความฝ่ายที่ขาดนัดพิจารณาซึ่งมาศาลในระหว่างการพิจารณาคดีฝ่ายเดียวมีคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้ ถ้าการขาดนัดพิจารณานั้นมิได้ เป็นไปโดยจงใจหรือมีเหตุอันสมควร แต่คู่ความที่ขอให้พิจารณาคดีใหม่นี้จะต้องมิใช่เป็นคู่ความที่เคยขาดนัดพิจารณาจนศาลพิพากษาให้แพ้คดี และศาลเคยมีคำสั่งให้พิจารณาคดีใหม่ตามคำขอของคู่ความฝ่ายนั้นมาก่อนตามมาตรา ๑๙๙ ตีร์ ซึ่งให้นำมาใช้บังคับกับการขาดนัดพิจารณาตามมาตรา ๒๐๗

ด้วย เมื่อปรากฏว่าจำเลยนี้เคยขาดนัดพิจารณาจนศาลพิพากษาให้แพ้คดี และจำเลยมีคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ ตามมาตรา ๑๙๙ ตี ประกอบมาตรา ๒๐๗ ซึ่งศาลมีคำสั่งอนุญาตให้พิจารณาคดีใหม่มาครั้งหนึ่งแล้ว ในการพิจารณาคดีครั้งหลังนี้จำเลยยังขาดนัดพิจารณาซ้ำอีก แม้จำเลยจะมาศาลในระหว่างการพิจารณาคดีฝ่ายเดียวและอ้างว่าไม่ได้ตั้งใจขาดนัด จำเลยก็จะขอให้พิจารณาคดีใหม่ไม่ได้ ตามมาตรา ๒๐๖ วรรคสาม ดังนั้น ศาลจะมีคำสั่งให้พิจารณาคดีใหม่ไม่ได้

ข้อ ๕. คำถาม นายดำและนายแดงเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินพิพาท นายแดงนำที่ดินพิพาทไปขายฝากไว้แก่นายขาว นายดำจึงยื่นฟ้องนายขาวและนายแดงต่อศาลจังหวัดนนทบุรี ขอให้เพิกถอนนิติกรรมการขายฝากดังกล่าวและขอดำเนินคดีอย่างคนอนาถา คดีอยู่ระหว่างได้สวนคำร้องขอดำเนินคดีอย่างคนอนาถา โดยที่ศาลจังหวัดนนทบุรียังมีคำสั่งรับฟ้องนายขาวมายื่นฟ้องนายแดงต่อศาลแพ่ง ขอให้ขับไล่นายแดงออกจากที่ดินพิพาทและเรียกค่าเสียหาย เพราะนายแดงไม่ได้ถอนการขายฝากภายในกำหนด นายดำจึงยื่นคำร้องสอดเข้ามาในคดีว่า นายดำมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาททั้งหนึ่ง นายแดงไม่มีสิทธินำที่ดินพิพาทไปขายฝากโดยไม่ได้รับความยินยอมจากนายดำ การขายฝากไม่ชอบ และนายดำได้ฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการขายฝากดังกล่าวต่อศาลจังหวัดนนทบุรีแล้ว ขอให้ยกฟ้อง

ดังนี้ ให้วินิจฉัยว่า คำร้องสอดของนายดำเป็นฟ้องซ้อนหรือไม่

ธงคำตอบ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑ (๘) บัญญัติว่า “การพิจารณา” หมายความว่า กระบวนพิจารณาทั้งหมดในศาลใดศาลหนึ่งก่อนศาลนั้นชี้ขาดตัดสินหรือจำหน่ายคดีโดยคำพิพากษาหรือคำสั่ง การที่นายดำยื่นฟ้องนายขาวและนายแดงต่อศาลจังหวัดนนทบุรีจึงเป็นการดำเนินกระบวนพิจารณาตามบทบัญญัติดังกล่าว แม้คดีอยู่ระหว่างได้สวนคำร้องขอดำเนินคดีอย่างคนอนาถา ก็ถือวาคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาตาม มาตรา ๑๙๓ วรรคสองแล้ว โดยไม่จำเป็นต้องรอให้ศาลมีคำสั่งในเรื่องขอดำเนินคดีอย่างคนอนาถาและมีคำสั่งรับฟ้องก่อน

สำหรับคดีที่นายขวายนฟ้องนายแดงต่อศาลแพ่ง นายดำยื่นคำร้องสอดเข้ามาในคดีว่านายดำมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทกึ่งหนึ่ง นายแดงไม่มีสิทธินำที่ดินพิพาทไปขายฝากโดยไม่ได้รับความยินยอมจากนายดำ การขายฝากไม่ชอบ และนายดำได้ฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการขายฝากดังกล่าวต่อศาลจังหวัดนนทบุรีแล้ว คำร้องสอดของนายดำจึงเป็นการตั้งสิทธิเข้ามาในคดีในฐานะคู่ความฝ่ายที่สามและเป็นปฏิปักษ์แก่นายขวายนและนายแดง ตามมาตรา ๕๗ (๑) คำร้องสอดของนายดำ จึงเป็นคำฟ้องและนายดำอยู่ในฐานะเป็นโจทก์ ดังนี้ เมื่อสิทธิที่นายดำยื่นคำร้องสอด อ้างว่าถูกนายขวายนและนายแดงโต้แย้ง นายดำได้ฟ้องนายขวายนและนายแดงเป็นคดีต่อศาลจังหวัดนนทบุรีไว้แล้ว และคดีอยู่ระหว่างพิจารณาคำร้องสอดของนายดำ จึงเป็นฟ้องซ้อน ต้องห้ามมาตรา ๑๗๓ วรรคสอง (๑) (คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๙๙๕/๒๕๔๒)

ข้อ ๕. คำถาม โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองให้ร่วมกันชำระเงินตามสัญญา กู้ยืมจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท จำเลยทั้งสองให้การต่อสู้ว่าสัญญากู้ยืมตามฟ้อง ไม่มีมูลหนี้ ขอให้ยกฟ้อง ครั้นถึงวันนัดสืบพยานจำเลย ซึ่งจำเลยทั้งสองอ้างตนเองเป็นพยาน แต่จำเลยทั้งสองมาศาลไม่ทันตามกำหนดนัด ทนายความของจำเลยทั้งสองจึงแถลงขอเลื่อนคดี ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่อนุญาตให้เลื่อนคดี และถือว่าจำเลยทั้งสองไม่มีพยานมาสืบให้งดสืบพยานจำเลยทั้งสอง จำเลยที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องในวันเดียวกันชี้แจงถึงเหตุขัดข้องที่จำเลยที่ ๑ มาศาลไม่ทันตามกำหนดเนื่องจากเกิดอุบัติเหตุรถยนต์ชนกันกีดขวางทางจราจร ทำให้รถยนต์ที่จำเลยที่ ๑ นั่งมาถึงศาลล่าช้ากว่ากำหนดขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ ให้โอกาสจำเลยที่ ๑ นำพยานเข้าสืบต่อสู้คดี ต่อมาอีก ๒ วัน ศาลชั้นต้นพิพากษาให้โจทก์ชนะคดีตามฟ้อง

ดังนี้ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จะอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้จำเลยทั้งสองเลื่อนคดีและงดสืบพยานจำเลยทั้งสองได้หรือไม่

ธงคำตอบ คำสั่งศาลที่ไม่อนุญาตให้จำเลยทั้งสองเลื่อนคดีและงดสืบพยาน จำเลยทั้งสองเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธี

พิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๖ วรรคสอง ซึ่งคู่ความที่ได้แย้งคำสั่งไว้ชอบที่จะอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้ ภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา ตามมาตรา ๒๒๖ (๒)

การที่จำเลยที่ ๑ ยื่นคำร้องในวันเดียวกันอ้างเหตุขัดข้องที่ไม่สามารถมาศาลได้ทันตามกำหนดนั้นนั้นถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ได้โต้แย้งคำสั่งศาลชั้นต้นไว้แล้ว จึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวของศาลชั้นต้นได้ภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ศาลชั้นต้นได้มีคำพิพากษา

ส่วนจำเลยที่ ๒ มิได้โต้แย้งคำสั่งดังกล่าวของศาลชั้นต้นไว้ทั้งที่มีโอกาสโต้แย้งได้ จึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวไม่ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๘๙๒/๒๕๕๐)

ข้อ ๖. คำถาม นายเทพเจ้าหนี้ตามคำพิพากษานำยึดที่ดินแปลงหนึ่งอ้างว่าเป็นของนายทวยลูกหนี้ตามคำพิพากษา นายเอกยื่นคำร้องขจัดทรัพย์ที่ดินแปลงดังกล่าวนายทวยได้จดทะเบียนโอนขายให้นายเอกก่อนเจ้าพนักงานบังคับคดีไปยึดมาทั้งได้อ้างด้วยว่าหนี้ตามคำพิพากษาระหว่างนายเทพกับนายทวยเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นโดยสมยอมกัน เป็นการฉ้อฉลให้นายเอกเสียเปรียบนายเทพไม่มีสิทธิยึดที่ดินแปลงพิพาท ขอให้ถอนการยึด นายเทพได้รับสำเนาคำร้องขจัดทรัพย์แล้วยื่นคำให้การว่า นายเทพฟ้องคดีโดยสุจริต ฝ่ายนายเอกเองเป็นฝ่ายไม่สุจริต สมคบกับนายทวยซื้อขายที่ดินแปลงพิพาทโดยสมยอมกันเพื่อจะอาศัยสิทธิมาร้องขจัดทรัพย์ ขอให้ยกคำร้องขจัดทรัพย์ของนายเอก

ดังนี้ ให้วินิจฉัยว่า ศาลในคดีร้องขจัดทรัพย์จะรับวินิจฉัยข้ออ้างของนายเอกที่ว่าหนี้ตามคำพิพากษาเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นโดยสมยอมหรือฉ้อฉล และข้อต่อสู้ของนายเทพที่ว่านายเอกซื้อที่ดินพิพาทมาโดยไม่สุจริต ได้หรือไม่

ธงคำตอบ คดีร้องขจัดทรัพย์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๘ มีประเด็นเพียงว่า ทรัพย์ที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษานำยึดเป็นของจำเลย หรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือไม่เท่านั้น ผู้ร้องขจัดทรัพย์จะอ้างว่าหนี้ตามคำพิพากษา เกิดขึ้นโดยสมยอมหรือเป็นการฉ้อฉลไม่ได้ เพราะเป็น

เรื่องของโจทก์จำเลยโดยเฉพาะ และผู้ร้องขัดทรัพย์มิได้เป็นคู่ความในคดีนั้นด้วย จึงไม่มีสิทธิร้องขอให้ศาลเพิกถอนหรือวินิจฉัยว่าหนี้ตามคำพิพากษาเป็นหนี้ที่ไม่ชอบ หากผู้ร้องประสงค์จะขอให้เพิกถอนหนี้ตามคำพิพากษานั้นเป็นการฉ้อฉลจะต้องฟ้องเป็นคดีใหม่ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๔๖/๒๕๐๑, ๒๕๑๘/๒๕๓๑) ศาลจึงรับวินิจฉัยข้ออ้างของนายเอกเฉพาะข้อที่ว่า ที่ดินแปลงพิพาทเป็นของจำเลยหรือเป็นของผู้ร้องเท่านั้น

ส่วนข้อต่อสู้ของนายเทพที่ว่า นายเอกผู้ร้องขัดทรัพย์ซื้อที่ดินแปลงพิพาท จากนายทวยโดยไม่สุจริตโดยสมยอมกันเพื่ออาศัยสิทธิมาร้องขัดทรัพย์นั้น ศาลมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดไปในคดีร้องขัดทรัพย์ได้ เพราะการพิจารณาในชั้นนี้เป็นการพิจารณาว่าผู้ร้องขัดทรัพย์มีสิทธิจะยื่นคำร้องขัดทรัพย์หรือไม่ ตามมาตรา ๕๕ ซึ่งเป็นประเด็นโดยตรงที่ศาลจะต้องวินิจฉัยชี้ขาดเสียก่อนที่จะพิจารณาเนื้อหาในเรื่องร้องขัดทรัพย์ โดยไม่ต้องให้โจทก์หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไปฟ้องขอให้ทำลายการโอนหรือเพิกถอนการฉ้อฉลเสียก่อน (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๕๑-๑๑๕๒/๒๕๐๓ ประชุมใหญ่)

ข้อ ๗. คำถาม ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลชั้นต้นศาลสั่งอายัดเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ในบัญชีเงินฝากของจำเลยไว้ชั่วคราวก่อนพิพากษา ตามคำขอของโจทก์ ธนาคารส่งเงินที่ถูกอายัดให้ศาลก่อนมีคำพิพากษา ๑ วัน ศาลพิพากษาให้จำเลยชำระหนี้แก่โจทก์ ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท และได้ออกคำสั่งบังคับให้จำเลยปฏิบัติตามคำพิพากษายกใน ๓๐ วัน พันกำหนดเวลาตามคำสั่งบังคับนั้นแล้ว จำเลยไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษา โจทก์ขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี ต่อมาอีก ๗ วันผู้ร้องซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของจำเลยในคดีเรื่องอื่น ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ตนเข้าเฉลี่ยในเงินที่ถูกอายัดดังกล่าวโดยอ้างว่าไม่สามารถบังคับชำระเอาจากทรัพย์อื่นของจำเลยได้

ดังนี้ ให้วินิจฉัยว่า ศาลจะรับคำร้องขอเฉลี่ยทรัพย์ของผู้ร้องไว้พิจารณาหรือไม่

ธงคำตอบ กรณีที่ธนาคารส่งเงินที่ถูกอายัดมาให้ศาลตาม "มายายัดชั่วคราว ก่อนมีคำพิพากษานั้นไม่อยู่ในบังคับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๐ วรรคห้า ที่ผู้ร้องจะต้องยื่นคำร้องขอเฉลี่ยทรัพย์ก่อนสิ้นระยะเวลา ๑๔ วัน นับแต่วันชำระเงินที่อายัด เพราะมาตรา ๒๕๐ ที่บัญญัติว่า "เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินอย่างใดของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้แทนเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว..." หมายถึงการยึดหรืออายัดในการบังคับคดีตามคำพิพากษาเท่านั้น และตามมาตรานี้จะต้องเป็นการเฉลี่ยทรัพย์ระหว่างเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาด้วยกัน เมื่อขณะที่ธนาคารส่งเงินที่ถูกอายัดชั่วคราวมาให้ศาล โจทก์ยังไม่ได้เป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา จึงไม่อาจนับเวลาตามมาตรา ๒๕๐ วรรคห้าได้

ต่อมาเมื่อศาลพิพากษาให้โจทก์ชนะคดี ผลของคำพิพากษาดังกล่าวก็เพียงทำให้คำสั่งของศาลที่อายัดชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษายังมีผลใช้บังคับต่อไป เท่าที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเท่านั้น โจทก์ต้องขอให้ดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษานั้นอีก การที่ศาลได้ออกคำบังคับและโจทก์ได้ขอให้ออกหมายบังคับคดีแก่จำเลย จึงถือว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีได้อายัดเงินของลูกหนี้ ตามคำพิพากษาไว้แทนโจทก์ตามความหมายของมาตรา ๒๕๐ นับแต่นี้เป็นต้นไป ผู้ร้องต้องยื่นคำร้องเข้าเฉลี่ยในเงินที่ถูกอายัดภายใน ๑๔ วัน นับแต่วันออกหมายบังคับคดี ผู้ร้องซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของจำเลยอีกคดีหนึ่งและไม่สามารถเอาชำระหนี้จากทรัพย์สินอื่น ๆ ของจำเลย จึงมีสิทธิขอเฉลี่ยหนี้ในคดีนี้ได้ ศาลจึงรับคำร้องขอเฉลี่ยของผู้ร้องไว้พิจารณาได้ (ตามมติเสียงข้างมากของที่ประชุมกรรมการออกข้อสอบ)

ข้อ ๘. คำถาม คดีล้มละลายเรื่องหนึ่ง ลูกหนี้ยื่นคำขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้นัดประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรกเพื่อพิจารณาคำขอประนอมหนี้ของลูกหนี้ ปรากฏว่าที่ประชุมเจ้าหนี้ลงมติพิเศษยอมรับคำขอประนอมหนี้และศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งเห็นชอบด้วยกับการประนอมหนี้ ต่อมา เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รายงานต่อศาลว่าลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามคำขอ

ประนอมหนี้ ขอให้มียกเลิกการประนอมหนี้ก่อนล้มละลายและพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย ศาลมีคำสั่งให้ยกเลิกการประนอมหนี้ก่อนล้มละลายและนัดฟังคำพิพากษา เมื่อถึงวันนัด ศาลมีคำพิพากษาโดยวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงจากการไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผย และรายงานเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เกี่ยวกับการประนอมหนี้ ได้ความว่าลูกหนี้ เป็นข้าราชการมีเงินเดือน ๆ ละ ๘๐,๐๐๐ บาท ยังอยู่ในวิสัยที่อาจชำระหนี้ได้ทั้งหมด คดีมีเหตุที่ไม่ควรให้ลูกหนี้ล้มละลายพิพากษายกฟ้อง

ดังนี้ ให้วินิจฉัยว่า คำพิพากษาศาลล้มละลายกลางชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๖๐ บัญญัติว่า ถ้าลูกหนี้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามที่ได้ออกใบแจ้งหนี้ในการประนอมหนี้ก็ดี... เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รายงานหรือเจ้าหน้าที่คนใดมีคำขอโดยทำเป็นคำร้อง ศาลมีอำนาจยกเลิกการประนอมหนี้และพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย... บทบัญญัติดังกล่าวมีความหมายว่า เมื่อศาลมีคำสั่งยกเลิกการประนอมหนี้แล้ว ต้องพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายสถานเดียว จะกลับไปใช้เหตุที่ว่า ลูกหนี้อาจชำระหนี้ได้ทั้งหมด คดีมีเหตุที่ไม่ควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาใช้บังคับแก่กรณีนี้ไม่ได้ เพราะบทบัญญัติดังกล่าวต้องใช้บังคับแก่กรณีที่ยังไม่ได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า ศาลได้มีคำสั่งยกเลิกการประนอมหนี้แล้ว ศาลจึงต้องพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายตามมาตรา ๖๐ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๐๕๘/๒๕๕๑)

คำพิพากษาศาลล้มละลายกลางไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๙. คำถาม บริษัท เอ จำกัด กู้ยืมเงินจากธนาคาร บี โดยนำที่ดิน ๑ แปลงมาทำสัญญาจำนองประกันหนี้ให้แก่ ธนาคาร บี บริษัท เอ จำกัด ผิดนัด ไม่ชำระหนี้ ธนาคาร บี จึงฟ้องบังคับจำนองต่อศาลจังหวัดเชียงใหม่ ขณะที่คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดเชียงใหม่ บริษัท เอ จำกัด ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของบริษัท เอ จำกัด ต่อศาลล้มละลาย

กลาง ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งรับคำร้องขอดังกล่าวเพื่อพิจารณาคือไป บริษัท เอ จำกัด ยื่นคำแถลงขอให้ศาลจังหวัดเชียงใหม่มีคำสั่งงดการพิจารณาคดีที่ธนาคาร บี ฟ้องบังคับจำนอง ดังกล่าว ธนาคาร บี ยื่นคำคัดค้านต่อศาลจังหวัดเชียงใหม่ว่าธนาคาร บี เป็นเจ้าหนี้ มีประกันมีสิทธิที่จะดำเนินการบังคับจำนองต่อไปได้ศาลจังหวัดเชียงใหม่จะงดการพิจารณาคดีไม่ได้

ดังนี้ ให้วินิจฉัยว่า คำคัดค้านของธนาคาร บี ฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ เมื่อศาลได้มีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้เพื่อพิจารณาแล้ว มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๓ บัญญัติห้ามมิให้เจ้าหนี้ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ในกรณีที่มีการฟ้องคดีไว้ก่อนแล้วให้ศาลงดการพิจารณาไว้ และมาตรา ๕๐/๑๒ (๖) บัญญัติห้ามมิให้เจ้าหนี้ มีประกันบังคับชำระหนี้เอาแก่ทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลที่รับคำร้องขอ ดังนั้น เมื่อศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของบริษัท เอ จำกัด ไว้พิจารณาแล้ว ธนาคาร บี แม้จะเป็นเจ้าหนี้จำนอง ซึ่งเป็นเจ้าหนี้มีประกันตามมาตรา ๖ ก็ไม่มีสิทธิฟ้องบังคับชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินจำนองของบริษัท เอ จำกัด ได้ ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลจังหวัดเชียงใหม่ไว้ แล้ว ศาลจังหวัดเชียงใหม่ต้องมีคำสั่งให้งดการพิจารณาคดีดังกล่าวไว้ คำคัดค้านของธนาคาร บี จึงฟังไม่ขึ้น

ข้อ ๑๐. คำถาม นายจันทร์และนายอังคารผู้พิพากษาศาลจังหวัดตาก เป็นองค์คณะพิจารณาคดีแพ่งเรื่องหนึ่งซึ่งมีทุนทรัพย์ที่พิพาท ๖๐๐,๐๐๐ บาท และยื่นฟ้องภายหลังพระธรรมนุญศาลยุติธรรมฉบับปัจจุบันมีผลใช้บังคับแล้ว ต่อมาในการทำคำพิพากษา นายจันทร์เจ้าของสำนวนมีความเห็นควรตัดสินให้โจทก์เป็นฝ่ายชนะคดี แต่นายอังคารมีความเห็นควรให้ยกฟ้องโจทก์ นายจันทร์จึงนำสำนวนไปปรึกษานายอาทิตย์ซึ่งเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดตาก นายอาทิตย์ตรวจสำนวนคดีแล้วมีความเห็นด้วยกับนายอังคาร จึงได้ลงลายมือชื่อร่วมในคำพิพากษา ตัดสินยกฟ้องโจทก์

ดังนั้น ให้วินิจฉัยว่า คำพิพากษาดังกล่าวชอบด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรม หรือไม่

ธงคำตอบ การพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์ ๖๐๐,๐๐๐ บาท ในศาลจังหวัดตากนั้น ต้องประกอบด้วยผู้พิพากษาอย่างน้อยสองคนเป็นองค์คณะตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๖ การที่นายจันทร์และนายอังคารซึ่งเป็นองค์คณะทำคำพิพากษาคดีนั้นมีความเห็นแย้งกันจนหาเสียงข้างมากมิได้ จึงเป็นเหตุจำเป็นอันอันมิอาจก้าวล่วงได้ตามมาตรา ๓๑ (๓) ซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างการทำคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ดังนั้น เมื่อนายจันทร์นำสำนวนไปปรึกษานายอาทิตย์ ซึ่งเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดตาก และนายอาทิตย์ได้ตรวจสำนวนคดีดังกล่าว แล้วมีความเห็นด้วยกับนายอังคาร นายอาทิตย์จึงมีอำนาจลงลายมือชื่อทำคำพิพากษา ได้ตามมาตรา ๒๙ (๓)

คำพิพากษาดังกล่าวจึงชอบด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรม